

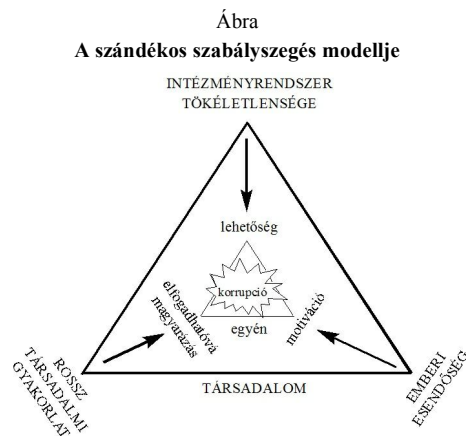
GECSE GÁBOR GUSZTÁV

A rendőri korrupció néhány aspektusa

A rendőri korrupció egyik lehetséges definíciója – amely inkább szociológiai, mint büntetőjogi szemléletű – a következőképpen foglalható össze: rendőri korrupció, ha a rendőr akár önös (általában anyagi) érdekből olyan lépéseket tesz, amelyek ellentétesek a rendőrség társadalmi feladatával. Ezen belül a rendőr anyagi, politikai vagy természetbeni előnyért cserébe eltekint bármilyen eljárástól. Súlyosabb esetekben a rendőr maga is cselekvő részévé válik a bűncselekménynek.

A korrupciónak az informális érdekkijárással rokonítható formája esetében egy adott döntés kapcsán erős hatalmi pozícióban lévő személy támogatását kéri az érdekcsoportok, viszonyosságra-kölcsönösségre alapozva. Ez azonban nem minden esetben tekinthető korrupciónak.

Többféle magyarázat született a korrupciós tényezők értelmezésére¹. Közülük talán legelterjedtebb a *visszaélési háromszög modellje* (úgynevezett *fraud triangle*), amelyet az 1950-es években *Donald R. Cressey* amerikai kriminológus dolgozott ki (ábra).

¹ A kormány korrupció megelőzési programja (2012–2014). Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Budapest, 2012.

http://www.kormany.hu/download/e/da/70000/korrupcio_megelozes_program_v1_01.pdf

Az elmélet értelmében a korrupciós cselekmény elkövetésénél három tényező van jelen: lehetőség; motiváció/nyomásgyakorlás; és öngazolás (a szabályszegés egyén általi elfogadhatóvá magyarázása). A motiváció az emberi jellemből, a bizonyos mértékig természetesnek tekinthető előny- vagy haszonszerzési igényből fakad.

Az öngazolás alapja a rossz, az elfogadhatóvá magyarázást lehetővé tevő és azt megtűrő rossz társadalmi gyakorlat. A lehetőséget elsősorban az adott intézményen belüli, kiegészítésként pedig a rendszerszintű ellenőrzés, felügyelet tökéletlensége teremti meg.

A rendőri korrupciónak az előbbieket mellett megvan az a *differentia specifica*, hogy a bűncselekményeket különleges feljogosítottságú személyek követik el. Ez a „különleges feljogosítottság” értéket képvisel, és áruba is bocsátható. A mindennapok gazdasági korrupciójának a részesei nem birtokolnak olyan eszközrendszert, amellyel hatékonyan befolyásolhatnák a korrumpálni, megváltoztatni kívánt folyamatokat. Nincsenek közhiteles, speciális bünyügyi nyilvántartásai, hozzáférési jogosultságai különböző adatbázisokhoz, nincsenek nyomozati és kényszerítő eszközeik, nem használhatnak fel büntetőeljárársban törvényesen alkalmazható módszereket. Végül, de nem utolsósorban, nincsen megfelelő bünyügyi szakismeretük és szakmai kapcsolatrendszerük.

A rendőrbűnözésnek, tehát nemcsak az a meghatározó jellemzője, hogy rendőrök követik el, hanem hogy olyan személyek követik el, akiknek különleges feljogosítottságaik vannak. Ez a különleges feljogosítottság egyúttal az a jellemző, amely kijelölheti, hogy mely pontokon lehet megelőzni és felderíteni a rendőrök által elkövetett bűncselekményeket.

A rendőrbűnözők azért veszélyesek, mert kívülről szinte lehetetlen őket megközelíteni. Az elkövetők a hagyományos módszerek alkalmazásával ritkán felelősségre vonhatók.

Ennek okait a következőkben lehet összefoglalni.

Erős a szolidaritás a rendőrkollégák között, szinte elképzelhetetlen, hogy azok, aki együtt szereltek fel, együtt végezték a különböző rendőriskolákat, tolják egymást előre egyik pozícióból a másikba, egymás között házasodnak, a saját akaratukból kiszűrik maguk közül a hibázó, ad absurdum a kicsit bűnöző kollégáikat. Ezzel a saját hálózataikat kellene felszámolniuk. Mivel ezeknek az informális hálózatoknak a létezése létkérdés számukra, és ezen kívül nincsen más hatékony kapcsolati hálójuk, e nélkül a háló nélkül elszigetelődnek. Emiatt ezeket a hálózatokat nem fogják felszámolni.

A rendőrök, sajnálatos módon, nem a rendőrséghez lojálisak, hanem a saját hálózataikhoz. Ezt a megállapítást támasztja alá a Rendőrtiszti Főiskola és

a Delaware-i Egyetem kutatóinak 1998-ban végzett közös vizsgálata. A rendőri korrupciót nemzetközi összehasonlításban elemző kérdőíves kutatás megállapította, hogy a magyar rendőrök jóval kevésbé hajlamosak feljelentést tenni rendőri korrupció észlelése esetén, mint mondjuk az Egyesült Államok hasonló beosztású rendőrei. A tanulmány azonban leszögezi, hogy „*a magyar alacsony jelentési hajlandósági adatok sem azt támasztják alá, hogy a rendőrök tolerálják a korrupciót, hanem azt, hogy a formális kontrollnál nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az informális kontrollnak*”².

A rendőrségen belüli informális, ismeretségi hálózatok kicsiben ugyanúgy működnek, mint a társadalomban. Azzal a különbséggel, hogy itt a „hat lépés szabály” helyett a „két lépés szabály” érvényesül, vagyis bárkihez el lehet jutni két lépésből. Ez azt jelenti, hogy mindenki ismer mindenkit, vagy előbb-utóbb mindenki ismerni fog mindenkit. A rendőrség nagyon belterjes szervezet, ennek minden jó és rossz oldalával. Ha sikerül egy rendőrt korrumpálni, ez a rendőr kapcsolatot teremthet bármely szakterülettel.

A rendőrök között kialakult egy olyan *életérzés*, hogy a társadalom túlnyomó része nem bízik bennük, sokan ellenségként tekintenek rájuk.

„A Rendőrség társadalmi elfogadottságát általánosságban alacsony szintűnek tartják, a média szerepe nagy a negatív megítélések kialakulásában. *Nincs tekintélye, eszközei a rendőrnek, nem hatóságpartiak a jogszabályok, a rendőr elleni támadásnak nincs retorziója. A vélemények szerint az állampolgárok egyre gyengébbnek látják a Rendőrséget, a bíróság sokszor olyan ítéletet hoz, ami miatt a Rendőrség tűnik tehetetlennek.*”³

A Tárki 2011-ben a honlapján közzétett egy felmérést⁴, e szerint összességében a 0–10 közötti skálán a magyar lakosság átlagosan öt pont körülire értékeli a rendőrségbe vetett bizalom kérdését. Ez meglehetősen alacsony. Ezen túlmenően a rendőrök jól látják a társadalomban fennálló különböző szintű visszaéléseket, ezért nehezebben tolerálják a társadalom rájuk vonatkozó erkölcsi kívánalmait.

Krémer Ferenc azt is vizsgálta, hogy létezik-e Magyarországon *rendőri szubkultúra*⁵. Arra a megállapításra jutott, hogy „*a magyar rendőrök amerikai kollégáikhoz hasonlóan ellenségesnek érzékelik az őket körülvevő világot. Nagy vonalakban azt lehet mondani, hogy hiányolják a társadalomból a ren-*

2 Krémer Ferenc: A romlás mértéke. Összehasonlító vizsgálat a korrupció témakörében. Belügyi Szemle, 2000/2.

3 Szeles Erika: Szervezeti diagnózis vizsgálat. Összefoglaló jelentés, 2009

4 <http://www.tarki.hu/hu/news/2011/kitekint/20110822.html>

5 Krémer Ferenc: A rendőri korrupció néhány sajátossága. Belügyi Szemle, 1999/10.

det és a tekintélytiszteletet, véleményük szerint a polgárok lenézik a rendőrt, és nem segítik a munkáját, a sajtó pedig leginkább a rendőrökre rossz fényt vető hírekkel áll az olvasók elé.”

Az előbbi jelenséget erősíti, hogy szinte folyamatosak az átszervezések, leépítések, a nyugdíjjogosultságokat is szűkítő kormányzati lépések: az az érzés vált uralkodóvá, mintha a kormányzat is cserbenhagyta volna a hivatásos állományú rendőröket. A rendőrök sok esetben nem csupán a bűnözők ellen harcolnak, hanem egy nagyrészt sajnálatosan ellenséges társadalomban a leépítések, átszervezések és a szűkös költségvetés miatt sok esetben egymást is riválisnak tekintik, de legalábbis helyezkedniük, taktikázniuk kell.

„Megjelennek ellenérdekeltségek a szervezetben, leginkább az erőforrások megszerzésére irányulóan, mivel hiánygazdálkodás van, egymás rovására lehet csak előbbre jutni, az erős gazdasági megszorítások konfliktusokat teremtenek a szakterületek között.”⁶

„A középvezetők szerint gyakran változik a különböző tevékenységek prioritása. A végrehajtói állomány megítélése szerint a vezetés által megfogalmazott célok sokszor homályosak és érthetetlenek számukra, ez különösen a rendészeti szakterület munkatársainál fogalmazódik meg, és a szervezeti hierarchiában lefelé haladva, egyre inkább jellemző, leginkább az őrsőkön.”⁷

Az a szervezet, amelyik a folyamatos átszervezés állapotában van, semmilyen téren nem tud kiemelkedő teljesítményt elérni. Sőt, a szakirodalom szerint jobban ki van téve a korrupciós kockázatnak. A holland számvevőszék és az Állami Számvevőszék közös tanulmánya⁸ öt olyan tényezőt sorolt fel, amely növeli a korrupciós veszélyeztetettséget. Ezek: a *komplexitás, a változások/dinamikák, a vezetés, a személyzet és a probléma háttere*. A változások/dinamikák – tehát a leépítések, új szervezeti elemek rapid kialakítása, jogszabályi környezet gyors változása – a veszélyeztetettséget növelő tényezők közé tartoznak.

Ehhez kapcsolódik, de talán az első helyen kellett volna kiemelni: az a szervezet, amelyik nem határozza meg saját maga számára hosszú távú céljait, kiemelt feladatait, a saját állományának is csak ad hoc jellegű célokat tud közvetíteni – ez a bizonytalanságérzetet is növeli, és az integritás ellen hat.

⁶ Szeles Erika: i. m.

⁷ Uo.

⁸ Hans Benner – Diny van Est – Ina de Haan – Juul Vos-Schellekens – Báger Gusztáv – Pulay Gyula – Korbuly Andrea: Korrupciós kockázatok feltérképezése Magyarországon. A Twinning Light projekt zárójelentése (tanulmány). Budapest, 2008. április 25.

<http://www.asz.hu/modszertan/a-twinning-light-projekt-zaro-jelentese/twinning-light-zaro-jelentese.pdf>

Ha azt hisszük, hogy ezt csak az íróasztal mögött képzelik fontosnak a tanulmányírók, íme, cáfolatként egy empirikus⁹ kérdőíves felmérés vonatkozó megállapításai¹⁰: „Hiányzik a kormányzati rendészeti stratégia, és nincs olyan rendőrszakmai stratégia *sem kidolgozva, amely az állomány számára irányvonalat adna a szervezeti célok megvalósításához, és a megfelelő feltételrendszer is hozzárendelné a végrehajtáshoz.*”

A rendőrség tagjai értelemszerűen elsődlegesen a saját helyzetüket védik, arról tájékozódnak. A kialakult társadalmi közegben pedig elődlegesen nem a rendőrséghez, mint szervezethez lojálisak, hanem a saját hálózataikhoz, amely benntarthatja vagy továbbsegítheti őket. A hivatalos etikai kódex helyett a rendőröknek „láthatatlan erkölcsi kódexük” van, zárnak a kívül állók ellenében.¹¹ Ezek a hálózatok a volt/jelenlegi kollégákból, volt/jelenlegi főnökökből, bármilyen szintű rendőriskolai társakból állnak. Természetesen ez önmagában még nem büntetendő. Büntetendővé akkor válik, ha például korrupcióra használják ezeket a hálózatokat.

A rendőri korrupció tipizálása

A szakirodalom négyféle korrupciós vonulatot tárt fel¹². A *rohadt almák* a szervezeten belül elszórtan, elszigetelten megvalósuló korrupciós jelenségek vonulata. *Rohadt kosarakról* akkor beszélünk, ha egyes csoportok a rendszeren belül együttműködve, egymás tevékenységéről tudva cselekszenek. *Tömeges korrupcióról* akkor lehet beszélni, ha egyes szakterületeken elharapódzott a korrupció, és már nem csupán elszigetelt egyéni vagy csoportos bűnözésről van szó. *Totális korrupció* akkor valósul meg, ha már szinte minden területen eluralkodott mondjuk a csúszópénz elfogadása, a rendszer működése a korrupció elfogadásán, kikövetelésén alapul, és ez az attitűd a társadalmi praxisba is beépült.

A korrupciós formákat a szakirodalom szintén négy csoportba osztotta: a *hatalmi korrupció*, a *protekciónizmus/haszonszerzés*, az *alkalmi lopások bűncselekmény helyszínén és a jogellenes tevékenység fedezése, védelme*. Mindezek olyan formák, amelyek gyakoriságuk és jellemző sajátosságaik nyomán egy bűncselekmény-elkövetési halmazt alkotnak.

⁹ A vizsgálatban 4657-en vettek részt.

¹⁰ Szeles Erika: i. m.

¹¹ Az angolszász szakirodalom ezt a jelenséget a *Blue Code of Silence* kifejezéssel írja le.

¹² Krémer Ferenc: A rendőri szubkultúra és a korrupció néhány problémája. Belügyi Szemle, 1998/10.

Rendőri korrupció a számok tükrében, okok és következtetések

Az olvasó valószínűleg megdöbben a *táblázat* olvasásakor. A jogerősen lezárt büntetőügyek adatainak vizsgálatából az derül ki, hogy a korrupciós bűncselekmények körülbelül tíz százalékát a bűn üldözésére felkent szervezet, a rendőrség tagjai követik el. Ez az arány nem csupán egy-két évben, hanem tendenciaszerűen érvényesül.

Táblázat

Korrupciós és rendőri korrupciós bűncselekmények

év	Ismert korrupciós bűncselekmény	Rendőri korrupció	Arány (%)
2003	783	65	8,3
2004	605	70	11,6
2005	958	60	6,3
2006	480	24	5,0
2007	350	33	9,4
2008	541	51	9,4
2009	964	31	3,2
2010	482	59	12,2

Forrás: Legfőbb Ügyészség

Mi lehet ennek a megdöbbentő jelenségnek az oka? Hiszen a hivatali korrupció speciális, talán legveszélyesebb formája a rendőri korrupció. Ebben az esetben magának az állami közhatalomnak a képviselői, a közbiztonság fenntartásáért felelős közhivatalnokok, az állam büntetőjogi igényének érvényesítői keverednek bűnbe.

Ha a jelenség elharapódzik, általánossá válik, akár odáig vezethet, hogy az állampolgár nem akar, vagy nem mer rendőrhöz fordulni, mert adott esetben jobban fél tőle, mint a bűnözőktől.¹³

Ugyanez az általános bizalmatlanság akkor is kialakulhat, ha a közéletet jellemző általános korrupciós helyzet nem ilyen súlyos ugyan, de bármely politikai erő – annak érdekében, hogy saját politikai befolyását növelje – ezt a képet festi. Azt sugallja, hogy politikai értelemben vett államhatalmi ágak függetlensége nem érvényesül, mert a hatalom gyakorlói direkt politikai célokra használják a rendőrséget.

¹³ Francis Fukuyama: *Bizalom*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2007. A könyvben a társadalom működéséhez szükséges kooperációs szinteket elemző részek rendkívül tanulságosak a témánk szempontjából.

Felvetődik a kérdés: van-e valami speciális oka annak, hogy a rendőri korrupció ennyire elterjedt?

Finszter Géza és munkatársai szerint¹⁴ „vannak a rendészetnek vannak olyan általános vonásai, amelyek a korrupcióra különösen fogékonyá teszik a közbiztonság és a bűnüldözés szolgálatában álló szervezeteket.

Ezek sorában említést érdemel

- a bűnüldöző munkának az a sajátossága, hogy közvetlenül és széles felületen érintkezik a bűn világával;*
- a megtévesztésre és a hamis látszat keltésére alapozott titkosszolgálati módszerek alkalmazása, amelyeknek bizalmas jellege kizárja a hatékony külső kontrollokat;*
- a rendészeti intézkedések szükségletének előre nem tervezhető, váratlan jellege, az első beavatkozó szerepe és a nagyfokú mérlegelési szabadság a szükséges intézkedés megválasztásában;*
- a hatósági erőszak monopolizáltsága a hatósági jogviszonyok alá-fölérendeltségi jellemzője és az ügyfél kiszolgáltatottsága;*
- a szigorú szolgálati rend és a szervi működés szabályozottságának valamint az intézkedési helyzetek szabályozatlanságának és a hatósági szerepben fellépő beosztott önállóságának az ellentmondása;*
- a rendészet szakmává alakulásának az útjában tornyosuló nehézségek;*
- a szakmai etika kialakításának és elfogadtatásának akadályai;*
- a rendészeti ágazat anyagi nehézségei a gazdálkodás ellentmondásai és az alacsony fizetések;*
- a rendvédelmi testületek zártsága a civil kontroll hiánya a beosztottak korlátozott jogai lemondás a piacgazdaság kínálta lehetőségekről;*
- szolgálati helyzetek amelyekben érdekazonosság alakulhat ki az aktív és a passzív vesztegetők között;*
- a testületi szolidaritás védelme és a jogsértések sajátos értelmezése a törvényesség és az eredményesség ellentmondása.”*

Rendőri korrupció szolgálati ágak szerint – néhány példa

Tevékenységük eltérő jellege folytán az egyes szolgálati ágakra más és más elkövetési magatartások jellemzők. Ezekről a feltárt esetek nyújthatnak infor-

¹⁴ Finszter Géza – Tilki Katalin – Nagy László: Esettanulmányok jogerős ítélettel zárult vesztegetési ügyekről. Gallup Monitor, 2000. november.
http://www.gallup.hu/gallup/monitor/elemzes/001108_0eset.html

mációt. A jogerősen lezárult büntetőeljárások elemzése nagyon sok hasznos információt nyújthat azokról a körülményekről, hiányosságokról, esetleg parancsnoki mulasztásokról, amelyek lehetővé tették a bűncselekmények elkövetését. A vesztegetési bűnügyek tapasztalatai azt mutatják, hogy a korrupcióveszély akkor alakul ki, ha a hivatali eljárásban olyan kölcsönös érdekek találkoznak, amelyeket csak bűnös úton lehet kielégíteni. A vesztegetési bűncselekmények felfoghatók olyan illegális jogügyletként, amikor is a kereslet és a kínálat a piac szabályai szerint találkozik.

Sárközi Ferenc 1999-ben publikált tanulmányában¹⁵ összegyűjtötte azokat az elkövetési magatartásokat, amelyekkel rendőri vezetői pályafutása alatt a rendőri korrupció tárgykörében találkozott. Érdekes ezek közül néhány jellemző elkövetési magatartás rövid leírását bemutatni.

A bűnügyi szolgálat körében előforduló esetek

A bűnügyi nyomozó által a folyamatban lévő büntetőeljárási iratokba betekintés engedélyezése jogosulatlanok számára ellenszolgáltatás fejében.

A titkos információgyűjtéssel összefüggő gazdálkodási szabályokkal való visszaélés oly módon, hogy a már máshonnan ismertté vált információ ellenértékeként ismerősnek kifizetést teljesít, majd abból részesedik.

A gépjárműkörozésben feltüntetett rendszám kivonása a körozésből az arra jogosult nevének aláhamisításával a további bűncselekmény elkövetésének megkönnyítése céljából.

Az igazgatásrendészeten regisztrált jellemző esetek

Szabálysértési előadó a tárgyalás megtartása nélkül kiszabott bírság összegét csökkenti ellenszolgáltatás fejében.

A szükséges feltételek hiánya ellenére fegyvertartási engedély jogszerűtlen kiadása anyagiakért cserébe.

A közlekedésrendészeti és a közrendvédelmi szolgálatoknál előforduló esetek

Közterületen az igazoltatás jogkövetkezményeitől való eltekintés pénz ellenében.

¹⁵ Sárközi Ferenc: Korrupció a rendőrségnél. Belügyi Közlöny, 1999/10.

Közúti ellenőrzés során az ittas járművezetők vérvételre történő előállításának mellőzése jogtalan előnyért.

Közterületen a helyszíni bírságotással kapcsolatos visszaélések egész sora.

Közúti ellenőrzés során szabálytalanság észlelése esetén a szállított áru egy részének kikövetelése.

Saját névre címzett boríték a vesztegetési pénz postára adása céljából, így elkerülendő az ellenőrzést.

Útlevelek utaztatása – a ki- és a beléptetések bepecsételése az útlevelebe a külföldi állampolgár tartózkodási engedélyének a meghosszabbításához.

A korrupció formái rendkívül szerteágazók a rendőrségen. A Nemzeti Védelmi Szolgálat munkatársai és a belső ellenőrzési szolgálatok munkatársai mindenesetre haszonnal forgathatják az említett cikket, hiszen a jelen dolgozatban felsorolt tényállások csak a töredékét teszik ki az idézett tanulmányban felsorolt (jog)eseteknek.

Integritásalapú megközelítés

Dolgozatom következő részében arra a tendenciára kívánom felhívni a figyelmet, hogy a nemzetközi gyakorlat a korrupcióellenes küzdelemben hangsúlyeltolódást mutat: az egyes szervezetek és személyek integritásának a megteremtésére és támogatására tevődött át a hangsúly a (büntető)jogi kemény eszközök alkalmazása helyett/mellett. Meggyőződésem szerint a rendőri korrupció elleni küzdelemben hatásos lehet ez a fajta szemléletváltás.

De mi az az integritás?

Az integritás a latin *integer* melléknévből származik (teljes, ép, érintetlen), a „teljesség” belső érzése, amely a személyiség olyan tulajdonságaiból ered, mint az őszinteség és a következetesség. Így általában azokról tartjuk, hogy „integritásuk van”, akik az általuk követett értékek, hit és elvek szerint viselkednek.

A nyugati etikában az integritásra sok esetben a kétszínűség ellentétéként tekintenek, ebben az értelemben a belső integritás erény, amely egyértelművé teszi, hogy a nyilvánvalóan egymással ütköző értékeket valló felek felelősek a nézetkülönbségekért, és változtatniuk kell nézőpontjukon.

16 Szeles Erika: i. m.

17 Hans Benner – Diny van Est – Ina de Haan – Juul Vos-Schellekens – Báger Gusztáv – Pulay Gyula – Korbuly Andrea: i. m.

A Transparency International egyszerűsített nyelvi útmutatója szerint az integritás „az egyének és intézmények által alkalmazott erkölcsi és etikai elvekkel, illetve elvárásokkal összhangban lévő magatartások és lépések összessége, amelyek gátat szabnak a korrupciónak”.

A helyes erkölcsi elvek átadásához, a bonyolult korrupciós helyzetek kezeléséhez a vezetők iránymutatása is szükséges. Ha van olyan vezetői állomány, amelyik erre alkalmas...

„Az elvárások közvetítésében nehézséget okoz, hogy a szervezetből hiányzik az a generáció, akik a fiatalok felé hitelesen tudnák közvetíteni a szakmai elvárásokat, és át tudnák adni a szakmai tapasztalataikat a pályakezdőknek. Az alparancsnoki állomány sok esetben nem tudja a felsővezetés által megfogalmazott elvárásokat közvetíteni a végrehajtó állomány felé.”¹⁶

Az integritásirányítási rendszerek a kockázatok beazonosításán, kockázatelemzésen alapulnak.¹⁷ A veszélyeztetett területeken azokat a területeket értjük, amelyeken a kockázatok nagyobb valószínűséggel lépnek fel. Egy szervezet tevékenységében rejlő veszélyeztetettség és a veszélyeztetettséget növelő körülmények együtt alkotják az adott szervezet, intézmény vagy folyamat veszélyeztetettségi profilját. A veszélyeztetett területek kezelésére integritásirányítási rendszert kell kidolgozni.

E rendszer fejlettségi szintjétől függ, hogy a szervezet jobban vagy kevésbé áll ellen a felmerülő veszélytényezőknek. Egy komplex elemzés a következőket foglalja magában:

- a szervezet veszélyeztetettségének elemzése;
- a szervezet integritásirányítási rendszerének elemzése;
- sajátos kockázatok elemzése;
- a sajátos kockázatok enyhítésének eszközei, lehetséges intézkedések.

A veszélyeztetettség értékelésének sajátos módszertana van. Először az értékelt szervezet, a végzett tevékenység folyamatait kell feltérképezni. Azután a veszélyeztetett területeket kell értékelni, meg kell állapítani, hogy mely területeken van kitéve a szervezet az integritással kapcsolatos szabályszegéseknek.

Az ellenálló képesség fejlettségének az értékelése során az összes terület intézkedéscsomagjának a (számszerűsített) értékelését kell elvégezni.

Ezután következik az eltéréselemzés: egyensúly van-e a veszélyeztetett folyamatok és az ellenálló képesség (integritásirányítási rendszer fejlettsége) között. Ezután lehet javaslatokat tenni a kontrollok erősítésére.

Azt gondolom, hogy az integritásirányítási rendszer a rendőri szervezetek és a rendőrség egésze tekintetében is alkalmazható, a rendszer kialakítása hatékonyabb ellenőrzési és megelőzési eszközöket kínálhat a jelenlegi ad hoc intézkedésekkel szemben.

IRODALOM

Bendzsák Katalin et al. (szerk.): Küzdelem a rendőri korrupció ellen. Rendészeti Kutatók Egyesülete, Telki, 2000

Czakó Gábor: Bűnállam. *Kortárs*, 1997/3.

Finszter Géza – Tilki Katalin – Nagy László: Esettanulmányok jogerős ítélettel zárult vesztegetési ügyekről. *Gallup Monitor*, 2000. november
http://www.gallup.hu/gallup/monitor/elemzes/001108_0eset.html

Gombár Csaba – Hankiss Elemér – Lengyel László – Volosin Hédi (szerk.): Írások a korrupcióról. Helikon-Korridor, Budapest, 1998

Kertész Imre: A korrupció ellen – büntetőjogi eszközökkel. Ausztria korrupció-ellenes törvényeiről. *Magyar Jog*, 1995/6.

Kránitz Mariann: Korrupció Magyarországon. *Kapu*, 1996/4.

Kránitz Mariann: A korrupcióról kicsit másként. *Valóság*, 1998/5.

Krémer Ferenc: A rendőrségi korrupció néhány sajátossága. *Belügyi Szemle*, 1999/10.

Krémer Ferenc: A romlás mértéke. Összehasonlító vizsgálat a korrupció témakörében. *Belügyi Szemle*, 2000/2.

Priester, Karin: A korrupció diszkrét bája. *Európai Szemle*, 1996/2.

Sárközi Ferenc: Korrupció a rendőrségnél. *Belügyi Szemle*, 1999/10.

Szalai Erzsébet: A bűnbakképzés anatómiája. *Mozgó Világ*, 1997/1.

Vásárhelyi Mária: A korrupció a közgondolkodásban. *Szociológiai Szemle*, 1998/5.